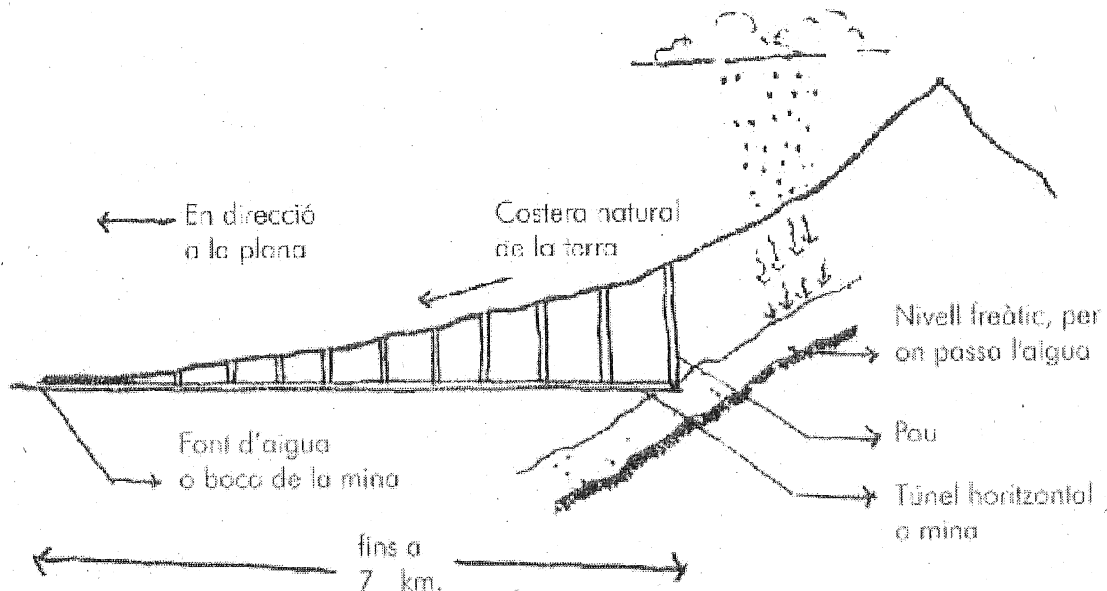

ANNEX 1: LA MINA

Definició

Les mines d'aigua són excavacions subterrànies artificials, destinades a transportar aigua des de la capa freàtica fins a la superfície, aprofitant la gravetat; des d'aquí es reparteix l'aigua per hores a tots el propietaris de la mina.

S'excavava la mina, construint a cada 20 o 25 metres, un pou, per facilitar l'extracció de terra cap a la superfície.

A la boca de la mina, que és on surt l'aigua a la superfície, per una banda, a la part soterrada, en direcció a les muntanyes, hi ha el coll de la mina o galeria, que és el tram que hi ha entre dos pous i arribarà al primer pou. La galeria té una secció variable entre 50 i 60 cm d'amplada i 110 i 120 cm d'alçada, acabats en volta de canó, fet amb peces de quart de circumferència. Habitualment, les galeries de les mines no estan obrades, perquè el material que hi ha ja és prou resistent, però poden estar bancades, amb maons i pedres, i uns altres maons especials, donant forma de triangle al sostre.

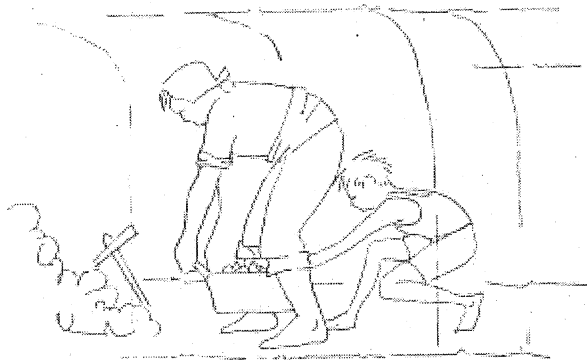
Construcció

Mètodes

Quan la comunitat de pagesos decidia constituir una mina, contractava el minador, el qual era acompanyat dels arrossegadors i els torners. Primer, la comunitat decidia el lloc on es trobaria la boca de la mina, per tal que pogués arribar a totes les finques. La boca es trobava al punt més elevat de les zones que havien de ser regades, per tal que l'aigua s'anés distribuint per les finques per la força de la gravetat.

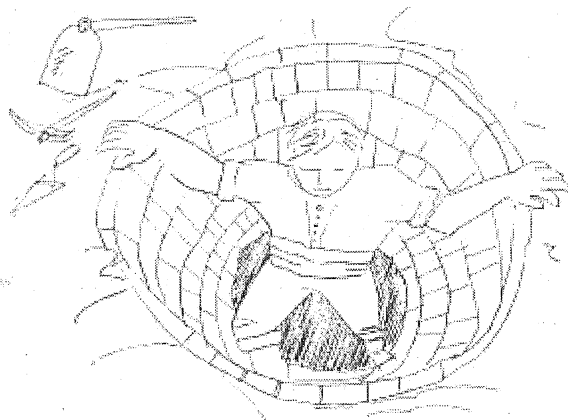
Un cop decidit el lloc on començar excavar, es començava a fer la galeria. El minador decidia la direcció que s'havia de seguir, buscant cursos d'aigua com rieres, de cabal molt irregular però on era més probable de trobar-hi aigua.

Si l'inici de la galeria no aprofundia massa en el terreny, els minadors cavaven una rasa a terra, com si fos un rec, fins que era prou fonda perquè una persona de col·locada de genolls hi pogués excavar una galeria. A continuació, aquest rec era tapat amb pedres de llosa o maons, amb un sostre semblant al de la galeria, que rebia el nom d'abelló o aubelló.

El minador anava excavant, i l'arrossegador, anava extraient la terra cavada. Font: *Les mines del Camp de Tarragona: La Canonja*

S'anava excavant la galeria amb el minador agenollat, amb l'ajut del pic, o del xapo, si es tractava de terra més aviat tova, com l'argila o del mall, i el pistolet, si era una terra rocosa. Si es trobaven una roca grossa, continuaven la mina per un altre costat per tal d'esquivar-la.

Minador sortint del pou. Font: *Les mines del Camp de Tarragona: La Canonja*

Cada 20 o 25 metres, calia construir pous tant per assegurar la ventilació com per extreure les terres excavades. El pou es construïa normalment de dalt cap baix. A la galeria s'hi posava una tapa, a uns metres abans de l'altre tapa de la superfície per evitar que s'ensorri del tot si hi han possibles ensulsidees.

Des de dalt del pou, hi havia un o dos torners que ajudaven a pujar i baixar el minador i el material.

La galeria s'anava excavant fins que el minador arribava a l'aquífer, on rajava l'aigua per les parets i el sostre, excavava uns metres més i la deixava. Si el material de les parets de la mina no era prou consistent, s'hi anaven posant maons.

Manteniment i feina de minador

Manteniment

Cal fer un seguiment continuat de l'estat de conservació de la mina. Les feines més habituals són les de neteja, com per exemple treure les arrels que creixien dins de les galeries, treure les fulles que obstruïen el pas de l'aigua pels recs, revestir els trams de galeries que no en tenien i realitzar reparacions puntuals.

Actualment, la feina d'un minador consisteix només en el manteniment de les mines que encara porten aigua, ja que no se'n construeixen de noves.